

POV er et uafhængigt non-profit medie, der er åbent for alle og støttet af vores læsere.

Vi vil ikke lukke vores indhold inde bag en betalingsmur.

Hvis du har mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb, kan du hjælpe os med fortsat at udkomme.

Det kan du nemt og direkte med Visa eller Mastercard ved at klikke her:

50 kr./md.

100 kr./md.

POV. INTERNATIONAL

NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGEBREV HVER FREDAG

Kursk: Et realistisk og ambitiøst ubådsdrama

af Rasmus Dahlberg

Publiceret 26/01/2019 i Film/Historie/Kultur

FILM // ANMELDELSE – Thomas Vinterbergs film er et sobert, realistisk og ambitiøst drama, som giver et overraskende præcist og nøgternt, men stadig højdramatisk

ubådsfilm sammen med klassikerne *Das Boot* (1981) og *Jagten på Røde Oktober* (1990).

Den 12. august 2000 løb en stor russisk flådeøvelse af stablen i Barentshavet ud for Murmansk. Omkring 30 enheder fra den russiske Nordflåde deltog, heriblandt den atomdrevne slagkrydser Peter den Store samt en række store ubåde. Én af dem var Kursk, en forholdsvis ny atomubåd af Oscar II-klassen i henhold til NATO-systemets betegnelse.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Shipwreck-missiler, som stod i skråtstillede affyringssiloer på hver side af tårnet, medførte denne type ubåde et stort antal torpedoer samt missiler med kortere rækkevidde, som kunne affyres fra torpedorørene. Alt i alt var der tale om en yderst potent våbenplatform, som var frygtet i Vesten, selv om den russiske flåde generelt var i en sølle forfatning her cirka ti år efter Sovjetunionens sammenbrud.

Materiellet blev ikke vedligeholdt, og der var angiveligt store problemer med udbetaling af løn til besætningsmedlemmerne, hvorfor korruption og sort økonomi var meget udbredt i de isolerede militærområder på Kola-halvøen. Det ændrede dog ikke på, at Oscar II-klassen var en veldesignet ubåd, ligesom de russiske ubådsofficerer og menige besætningsmedlemmer traditionelt havde været respekteret i Vesten for deres professionalisme og mod.

KURSK - Trailer // Biografpremiere den 24. ja...

Den vrede torpedo

et Shipwreck-missil, dels at skyde en række øvelsestorpedoer af mod Nordflådens flagskib, slagkrydseren Peter den Store. Disse var ikke udstyret med sprænghoveder, men rummede teknologi som gjorde det muligt efterfølgende, når torpedoen ved hjælp af en flydeanordning var kommet op til overfladen, at trække data ud om dens rute i læringsøjemed.

Én af øvelsestorpedoerne var imidlertid blevet ”vred”, hvilket viste sig ved en gradvis forøgelse af temperaturen i dens indre.

Varmeudviklingen var forårsaget af brintoverilte, som lækkede fra torpedoens brændstoftank gennem utætte pakninger. Klokkerne 11.28 lørdag den 12. august forårsaget den udstrømmende brinteroverilte i

---

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

“

Selvom Kursk var én af de stærkeste ubåde, som nogensinde var bygget, var kraften stor nok til at sprætte skroget op inde fra, og det meste af resten af ubåden blev øjeblikkeligt vandfyldt

---

Dermed var kæden af dramatiske begivenheder, som førte til den totale katastrofe, sat i gang. To minutter senere ramte Kursk bunden af Barentshavet på lidt over hundrede meters dybde, og cirka samtidig detonerede de nu overophedede torpedosprænghoveder i en række voldsomme eksplosioner på næsten samme tid.

Selv om Kursk var én af de stærkeste ubåde, som nogensinde var bygget, var kraften stor nok til at sprætte skroget op inde fra, og det meste af resten af ubåden blev øjeblikkeligt vandfyldt med døden til følge for de ombordværende. Kun 23 ud af de 118 besætningsmedlemmer overlevede eksplosionerne, og de befandt sig alle i sektion ni helt ude agter bag reaktorummet, hvis konstruktion havde været stærk nok til at forhindre det indstrømmende vand i også at fylde denne del af fartøjet.

Tragedien i Barentshavet

Det er historien om disse 23 mænd, som er kernen i Thomas Vinterbergs film *Kursk* om den dramatiske hændelse i Barentshavet for snart 19 år siden – og ikke mindst om de begivenheder, som udspillede

land.

“

I virkeligheden opfangede flere af enhederne i området, blandt andet en missilubåd af Delta IV-klassen, lydene fra eksplosionerne, men undlod at reagere, formentlig i tråd med traditionen i den russiske flåde for aldrig at sende dårligt nyt op

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

ubådsfolkene i den russiske Nordflåde gjorde tjeneste under her omkring år 2000: Gommens venner må bytte deres udleverede armbåndsure væk for champagne og kaviar, så brudeparret kan blive fejret med manér. Herefter følger vi optakten til selve katastrofen, som beskrives meget loyalt mod det virkelige forlæg med en imponerende sans for tekniske detaljer. Også de visuelle indtryk af både overfladeenhederne og *Kursk* fremstår meget overbevisende.

Da først eksplosionerne om bord på ubåden er sket, har instruktør og manuskriptforfatter dog taget sig visse friheder, eftersom den øverstkommanderende admiral for Nordflåden, som befinder sig på Peter den Store, meget hurtigt erkender, at *Kursk* er gået tabt.

I virkeligheden opfangede flere af enhederne i området, blandt andet en missilubåd af Delta IV-klassen, lydene fra eksplosionerne, men undlod at reagere, formentlig i tråd med traditionen i den russiske flåde for aldrig at sende dårligt nyt op gennem kommandokæden. Først

Opfangede bankelyde

Der er uenighed blandt iagttagerne om, hvor længe de overlevende på *Kursk* i virkeligheden holdt ud. Ifølge den officielle russiske undersøgelse var alle døde af iltmangel efter få timer, mens journalist Robert Moore, hvis bog *A Time to Die* filmen bygger på, hævder, at de 23 besætningsmedlemmer var i live op til halvandet døgn efter eksplosionerne.

At der for en stund var håb for dem, er der dog ingen tvivl om: Da først

---

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Filmen veksler mellem at følge besætningsmedlemmernes kamp for overlevelse og deres koner, kærestes og forældres angstfulde timer i land, mens rygterne om Kursks skæbne svirrer, og flådeledelsen nægter at frigive oplysninger om, hvor alvorlig situationen er.

Putin skrevet ud af historien

Vladimir Putin havde kun været russisk præsident i godt tre måneder, da katastrofen på Kursk indtraf, og han håndterede situationen uheldigt: Til at begynde med nedtonede forsvarsministeren alvoren i hændelsen, og da Putin endelig afbrød sin ferie ved Sortehavet for at rejse til Murmansk, blev han mødt med hård kritik for flåden og regimets manglende indsats, da han stod over for de pårørende.

“

På nettet har der op til filmens premiere floreret rygter om, at der faktisk *var* blevet skudt scener med en Putin-karakter, men at disse i sidste ende blev udeladt for ikke at risikere repressalier fra Rusland

---

En ophidset mor til én af mændene på Kursk skældte præsidenten hæder og ære fra, hvilket resulterede i en beroligende indsprøjtning for rullende kameraer. Denne scene er også med i filmen, dog med én væsentlig ændring: Putin medvirker og omtales slet ikke. I stedet

På nettet har der op til filmens premiere floreret rygter om, at der faktisk *var* blevet skudt scener med en Putin-karakter (formentlig spillet af afdøde Michael Nyqvist, som figurerer på diverse rollelister for filmen, men som så vidt denne anmelder kunne se ikke medvirker i det endelige cut), men at disse i sidste ende blev udeladt for ikke at risikere repressalier fra Rusland i stil med hackerangrebet på Sony i kølvandet på den Nordkorea-kritiske komedie *The Interview*.

Denne udlægning afviste Thomas Vinterberg dog i forbindelse med filmens premiere på filmfestivalen i Rom og hævdede i stedet, at kunstneriske overvejelser lå til grund for beslutningen om at udelade

---

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

... karakter af tragedien, formentlig at dramatiske aspekter. I de officielle kilder kan man læse, at da britiske og norske redningsfolk – stærkt portrætteret af blandt andet Colin Firth i filmen – endelig fik tilladelse af russerne til at dykke ned til Kursk, hvor det lykkedes dem at få åbnet nødlugen til ubådens agterste del, så blev de mødt af en stor luftboble. Det indikerer, at de 23 besætningsmedlemmer i sidste ende døde af iltmangel eller for høj koncentration af kuldioxid i atmosfæren inde i ubåden, nærmere end at de led druknedøden.

Filmen viser imidlertid mændenes desperate kamp mod indtrængende vand, hvilket er effektivt rent filmisk, men i virkeligheden ville vandtrykket på over hundrede meters dybde have umuliggjort den heroiske bestræbelse på at lukke en luge, mens vandet strømmer ind, som man ser i en scene. Det tilgiver man dog instruktøren, for det understreger på dramatisk vis den uhyggelige situation, mændene var fanget i; desuden tog de 23 mænd deres viden om, hvad der præcis skete i de sidste timer på Kursk, med sig i deres våde grav.

Blandt de bedste ubådsfilm

Thomas Vinterbergs film er et sobert, realistisk og ambitiøst drama, som giver et overraskende præcist og nøgternt, men stadig højdramatisk indblik i forløbet omkring katastrofen på Kursk. Man kan kritisere filmen for at udelade Putin-vinklen, men det skorter dog ikke på kritik af den russiske lukkethed og manglende vilje til at acceptere udenlandsk bistand i de afgørende indledende faser af redningsaktionen.

Samtidig fremstår filmen om Kursk som et yderst vellykket forsøg på at koble en dramatisk, men også meget teknisk fortælling, med den

flot med ekstremt realistiske interiør og eksteriørs fra både ubåden og de russiske overfladeenheder.

Samtidig er det dejligt at se en række danske skuespillere indtage store og stærke roller i en international produktion, ikke mindst Magnus Millang som ubådsmanden Oleg og Bjarne Henriksen som chef for det russiske redningsskib.

Med *Kursk* har Thomas Vinterberg bevist, at han ud over at mestre det menneskelige drama i Dogme-format også er i stand til at afvikle en ambitiøs fortælling med internationale implikationer. *Kursk* dykker i denne anmelders optik ud i top tre over gode ubådsfilm sammen med

---

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Fotos: PR.

FACEBOOK

TWITTER

LINKEDIN

PINTEREST

TAGS:

#FILM

KATASTROFE

KURSK

UBÅD

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE
INTERESSERET I FØLGENDE:

“Congo” med
POV

af en svunden
epoke

art mirakuløs
realisme,
nærmest
dokumentarisk
men stadig
uvirkelig

RASMUS DAHLBERG

SENESTE ARTIKLER
Rasmus Dahlberg (f. 1977) er historiker

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Krigsteori.

Forfatter til en lang række fag- og skønlitterære udgivelser om historie, katastrofer og beredskab, blandt andet Danske katastrofer (Gyldendal 2017), Katastrofe-trilogien (Lindhardt og Ringhof 2012-2016) og serien af spændingsromaner om Pandoracellen (Turbine 2017-)

S T Ø T P O V

POV har ikke nogen betalingsmur, men vi har brug for støtte fra vores læsere.

Støt POV som abonnent

Har du mulighed for at støtte POV med et fast månedligt beløb på 25, 50, eller 100 kr., kan du gøre det direkte med Visa eller Mastercard.

Det er nemt og hurtigt, og aftalen kan opsiges med øjeblikkelig virkning.

25 kr.

50 kr.